



Õiguskantsler

Teie 12.04.2018 nr

Meie 16.05.2018 nr 6-1/180558/1802287

Ennetähtaegse vanaduspensioni ümberarvutamine

Lugupeetud []

Palusite kontrollida, kas põhiseadusega on kooskõlas, et kolme last kasvatanud inimene ei saa pärast ennetähtaegsele vanaduspensionile jäämist taotleda pensioni ümberarvutamist soodustingimustel vanaduspensioniks ja on seega ebasoodsamas olukorras kui rohkem lapsi kasvatanud inimesed.

Nelja ja enam last kasvatanud inimesed on tõepoolest seatud pensioni saamisel soodsamasse olukorda kui kolme last kasvatanud inimesed. Kolme last kasvatanud inimestele kehtivad omakorda soodsamad tingimused kui neile, kes on kasvatanud ühte või kahte last. Mõistan Teie seisukohti, ent Põhiseaduse järgi on Riigikogul neis küsimustes lai otsustusruum. Põhiseadusele tuginedes selle seadusesätte muutmist nõuda ei saa.

Põhiseaduse § 28 lõike 2 järgi on inimesel õigus saada vanaduse korral riigilt abi. Abi liigid, nende saamise tingimused ja ulatuse kehtestab põhiseaduse järgi Riigikogu. Seega on Riigikogul avar otsustusõigus, milliseid pensioni saamise õigusi sätestada. Nii võib Riigikogu näha ette mitmeid pensionisoodustusi, kuid ei pea lubama nende koos kasutamist.

Inimene, kellel on vanaduspensioni saamiseks nõutav pensionistaaž, võib jääda ennetähtaegsele vanaduspensionile kuni kolm aastat enne vanaduspensioniiikka jõudmist (riikliku pensionikindlustuse seaduse ([RPKS](#)) § 9 lg 1). Ennetähtaegse vanaduspensioni taotlemisel tuleb aga arvestada sellega, et pensioni vähendatakse 0,4 protsendi võrra iga kuu ja sellest lühema perioodi eest, mis on jäänud inimese vanaduspensioniiikka jõudmiseni ([RPKS](#) § 9 lg 2).

Soodustingimustel vanaduspensioni võivad taotleda üks aasta enne vanaduspensioniiikka jõudmist ema, isa, vanema abikaasa, eestkostja või hoolduspere vanem, kes on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat kolme last ja kellel on vanaduspensioni määramiseks nõutav pensionistaaž ([RPKS](#) § 10 lg 1 p 3).

Nelja last kasvatanud inimesed võivad vanaduspensionile jääda kolm ning viit või enam last kasvatanud inimesed viis aastat enne vanaduspensioniiikka jõudmist ([RPKS](#) § 10 lg 1 p-d 1 ja 2). Ennetähtaegset vanaduspensioni pole neil seega otstarbekas taotleda - see oleks neile ebasoodne.

Ennetähtaegset vanaduspensioni ei arvutata ümber vanaduspensioniks ega soodustingimustel vanaduspensioniks ([RPKS](#) § 9 lg 7).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Riigikogu ei ole sellist korda kehtestades rikkunud üldist võrdsuspõhiõigust, mis on sätestatud PS § 12 lõikes 1. PS § 28 lg 2 ei kohusta Riigikogu pensionisoodustusi ette nägema. Kui aga parlament peab soodustuste tegemist põhjendatuks, võib ta üsna vabalt määrata ka nende suuruse. Ei saa öelda, et RPKS § 10 lg 1 p-ga 3 kolme last kasvatanud inimestele tehtud soodustus oleks ülejäänud soodustustega või pensioni saamise üldiste tingimustega võrreldes ilmselgelt ebamõistlik või asjakohatu, kuna Riigikogu on seadusega soodustanud rohkemate laste kasvatamist (mida rohkem lapsi, seda suurem soodustus).

Ennetähtaegne vanaduspension on samuti soodustus. See on ette nähtud eelkõige neile, kes ei leia vahetult enne vanaduspensioniiikka jõudmist enam tööd. Pensioni vähendatakse põhjusel, et motiveerida keerulisse olukorda sattunud inimesi siiski tööd otsima. Seadus ei kohusta seda võimalust kasutama. Ka ei pea Riigikogu põhiseaduse järgi sellist soodustust kehtestama ega lubama selle kasutamist koos teiste soodustustega.

Lugupidamisega ja lootes et selgitustest on Teile abi,

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise